

af denne Anerkendelse maa jeg dog sige, at der rejser sig nogen Tvivl hos mig om, hvorvidt dette Vædringsforslag principielt set er heldigt og rigtigt, billigt og retfærdigt; thi man maa jo ikke være blind for, at Udtørringsforetagender i deres Almindelighed, og jeg kan sige i de allerfleste Tilfælde, som foreligge, ere alt andet end lukrative. Nu er det jo dog saa, at man i Reglen i Nutiden anvender det Princip, naar man vil paalægge ny Skatter eller gaa til Skatteomlægninger, at man først og fremmest søger at finde, hvor Skatteevnen er; men da det, som jeg udtalte, er saaledes, at Skatteevnen her i de allerfleste Tilfælde mangler, forekommer det mig, at Forslaget er aldeles stridende mod det Princip, man nu gaar ud paa med Hensyn til Stattepaalægning. Jeg skal i saa Henseende fra min allernærmeste Egn, nemlig fra min Kred, nævne en Række af Udtørringsforetagender som Klade Sø, Tørring Sø, Flynder Sø og Stabil Fjord, Foretagender, som have slugt Hundreder Tusinder af Kroner uden at have bragt en eneste Ore i Udbytte! Men jeg kan nævne et endnu mere fremtrædende Eksempel i min umiddelbare Nærhed, nemlig Miskum Fjord, hvortil der faktisk er anvendt Millioner, uden at de paagældende have faaet en eneste Dros Indtægt eller have Udbyg til nogen Sinde at faa det. Naar Forholdet altsaa er saaledes, at Udtørringsforetagender i det hele taget ere overordentlig uvelige Foretagender, der ere forbundne med den største Risiko, forekommer det mig, at det er lidt strengt, at man absolut vil komme de enkelte Foretagender, der heldigvis ere undslupne det store Skibbrud, til Livs, og endnu ubilligere er det, naar disse Foretagender ere saa langt fra at have været lønnende eller rentable, at de endog saa i Reglen have været forbundne med Tab, undertiden med Ruin, for de Folk, der have sat Penge i dem. Jeg skal i saa Henseende nævne tre store bekendte Udtørringsforetagender: Sjørring Sø i det ærede 3dje Medlem for 8de Kredes umiddelbare Nærhed, Tastum Sø, der ogsaa ligger i vor Valgkreds, og Kolindsum. At man nu absolut vil gaa til at belægge saadanne Foretagender, som i teknisk Henseende ere vellykkede, og i nationaløkonomisk Henseende en Binding for vort Land, men som rent pekuniært set have været et Tab for de vedkommende, med en uventet og ny Skat, finder jeg ikke særdeles hensynsfuldt eller billigt. Jeg kunde forstaa, om Vædringsforslaget var gaaet ud paa at ramme de enkelte Udtørringsforetagender, der ved et ganske mærkværdigt Held give Fordel og Udbytte, med en saadan Skat. Det kunde jeg

til Nød forstaa, men heller ikke mere end til Nød, thi jeg vilde ikke anse det for særlig klogt at ramme Foretagender, der, som disse, i Reglen have været forbundne med stor Risiko. De kunde dog gerne beholde den Præmie, der ligger i, at de ere slupne mærkværdig godt fra det.

Den ærede Ordfører mente imidlertid, at det var berettiget at sætte disse Udtørringsforetagender i Skat, fordi de forboldte de omliggende Kommuner meget store Byrder og Udgifter. Jeg tror imidlertid, at min principielle Indvending ikke kan afvæbnes derved. Jeg skal indrømme den ærede Ordfører, at saadanne Ulemper, paa enkelte Steder mere, paa andre Steder mindre, ere knyttede til disse Foretagender; med et vist Forbehold giver jeg altsaa den ærede Ordfører Ret i, at der kan være og ofte er forbundet visse Ulemper for de omliggende Kommuner med et større Udtørringsforetagende. Men jeg tror rigtig nok, at det er lige saa givet, at disse Ulemper opvejes og maaste mere end opvejes af de Goder, som Udtørringen bringer for de nærmeste Egne. Det er jo for det første givet, at der altid ved saadanne Udtørringsarbejder er anvendt en meget stor Kapital, og en stor Del af disse Penge komme til umiddelbar Anvendelse og Cirkulation i den vedkommende Egn. Hvor der handles, der spildes, siger et gammelt Ordprog, og en ikke ringe Del af dette Spild er sikkerlig kommen Omegnens Beboere til gode. Men det er den mindste Del af Goderne; den langt større er, at hele den omliggende Egn's Produktionsevne i mange Tilfælde — jeg indrømmer den ærede Ordfører, at det ikke er i alle Tilfælde — i høj Grad er hævet ved disse Udtørringer gennem den rigelige og lette Afgang til Køb af billigt Hø, hvorved de omboende Folk have kunnet sætte deres Forder i en helt anden og tidligere ukendt Gødningskraft.

Principielt set altsaa, finder jeg ikke, der er særlig Grund til at paalægge disse Ejendomme, der fremkomme under saa forskellige Former Skat, men ved Siden af disse Indvendinger har jeg ogsaa nogle formelle og vælle Indvendinger at gøre mod Vædringsforslaget. Den første har den ærede Ordfører allerede berørt nemlig den Uklarhed, der hersker om, hvilke Arealer det gælder, naar der bruges Udtrykket „tørslagne Indsøer og lignende Bænde“. Det maa altsaa ogsaa kunne gælde noget andet end Indsøer, ellers var Udtrykket overflødig. Den ærede Ordfører har allerede søgt at definere, hvad der forstås ved lignende Bænde. Jeg er dog ikke aldeles sikker paa, at denne Definition er tilstrækkelig, og at der ikke der ind under